

Sygn. akt VIII U 2784/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania T. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 29 sierpnia 2018 r. **nr** (...) -2013

z dnia 3 września 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. VIII U2784/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ponownie ustalił kapitał początkowy dla T. S.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 68,33 %. Ubezpieczonej zaliczono 20 lat 11 miesięcy i 19 dni okresów składkowych oraz okresy nieskładkowe to jest okresy sprawowania opieki nad dziećmi w wysokości 4lat 4 miesięcy i 4 dni. Tak ustalony kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 16 410,91 zł.

Decyzja stanowiła podstawę ponownego ustalenia wysokości emerytury w decyzją z dnia 3 września 2018 roku . Emerytura od 1 marca 2018 roku wyniosła 1384 zł 63 gr brutto .

T. S. w odwołaniu od decyzji domagała się ich zmiany. Zarzuciła błąd ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonych decyzji polegający na nie uwzględnieniu prawidłowej wysokości wynagrodzeń za lata 1984 oraz 1985, pominięcie przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego okresu, kiedy ubezpieczona była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez jej męża P. S. , to jest lat od 1987 1990, za który to okres były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne, a w konsekwencji ustalenie wysokości kapitału początkowego oraz emerytury na zaniżonym poziomie.

Wniosła o przesłuchanie w charakterze świadka P. S. oraz przesłuchania stron ograniczonego do przesłuchania ubezpieczonej na okoliczność prowadzenia działalności gospodarczej w latach 1983 do 1990 oraz ustalenia, że w tym okresie była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej oraz odprowadzania z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne oraz wysokości wynagrodzeń w latach 1984 do 1985. Jej zdaniem organ rentowy nie uwzględnił, że w latach 1983 do 1990 była osobą współpracującą z mężem i w konsekwencji na potrzeby decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego przyjęto, że długość okresu składkowego wynosi 20 lat 11 miesięcy, podczas gdy organ rentowy powinien był ustalić dłuższy okres składkowy. Domagała się ustalenia do ustalenia wartości kapitału początkowego, że w roku 1984 roku zarabiała po 9000 zł miesięcznie, a w roku 1985 po 9500 zł miesięcznie.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 29 sierpnia 2018 roku i 3 września 2018 roku, o oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań P. S. oraz odwołującej na okoliczność wysokości składek odprowadzonych w latach od 1983 do 1990. Zdaniem organu rentowego nie ma podstaw do zmiany ustaleń w zakresie wynagrodzeń otrzymanych w latach 1984 i 1985, ponieważ za te lata organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne. Przytoczył treść art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 116 ust. 5 tej ustawy oraz przepis art. 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenie emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237 pozycja 1412). Wskazał, że organ zaliczył odwołujący okres od 1 listopada 1987 roku do 31 grudnia 1994 roku jako okres składkowy. Podniósł, że w we wniosku o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (winno być emerytury) w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych ubezpieczona wskazała okres od 4 listopada 1987 roku do 31 grudnia 1994 roku jako okres ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej wspólnie z mężem. Ubezpieczona nigdy nie kwestionowała ustalonego okresu składkowego od 2005 roku.

W piśmie procesowym z dnia 18 grudnia 2018 roku ubezpieczona sprecyzowała odwołanie podnosząc, że spór dotyczy wysokości wynagrodzenia za lata 1984 i 1985, okresu od stycznia 1987 roku do końca października 1987 roku jako okresu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez jej męża P. S. oraz składek ubezpieczeniowych odprowadzonych za te okresy (okresy późniejsze zostały przez organ rentowy uznane). Zdaniem odwołującej z kserokopii wpłat składek wynika, że ubezpieczona co najmniej od stycznia 1987 roku, a nie od listopada 1987 roku była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Domagała się ustalenia wysokości wynagrodzenia w roku 1984 wysokości 108 000 zł przyjmując że miesięcznie zarabiała 9000 zł. Załączyła kserokopie wpłat w składek na ubezpieczenia społeczne przez P. S..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. S. urodziła się dnia (...) Dnia 22 czerwca 2005 roku złożyła wniosek o emeryturę wskazując, że a okresie od 1 czerwca 1968 roku do 30 sierpnia 1980 roku pracowała jako pielęgniarka w Wojewódzkim Szpitalu (...) w K. , od 1 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1984 roku była zatrudniona w Gminnej Spółdzielni (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy a od 2 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku była pracownikiem - Budowlano- Usługowej Spółdzielni Pracy (...) w T. i otrzymywała wynagrodzenie w wysokości 9500 zł miesięcznie. Organ rentowy ustalił, że w 1987 roku podstawa wymiaru składek wynosiła 21 000 zł a ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczenia od 4 listopada 1987 roku do 31 grudnia 1994 roku. (k. 8 tom I akt emerytalnych).

Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury od dnia (...) roku. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął 25 lat 7 miesięcy okresów składkowych oraz 4 lata 4 miesiące okresów nieskładkowych (karta 37 a.e.) Do ustalenia

wysokości podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od 1988 do 1997 roku. Ustalony wwpw wyniósł 52,81 %. Decyzją z dnia 1 marca 2006 roku dokonano przeliczenia podstawy wymiaru emerytury . Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia wyniosła 53,21 %. (karta 43 a.e). Decyzją z dnia 21 kwietnia 2009 roku ponownie przeliczono podstawę wymiaru emerytury i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat wyniósł 63, 18 % (karta 166 a.e.) Decyzją z dnia 28 stycznia 2010 roku odmówiono przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie artykułu z 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku (karta 208 a.e.). W dniu 13 marca 2013 roku w ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturach kapitałową. Decyzją z dnia 19 marca 2013 roku ustalono kapitał początkowy i podstawa wymiaru kapitału początkowego została ustalona na podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 lat kalendarzowych od 1969 do 1978 roku . Tak ustalony wwpw wyniósł 69,03 %. Emerytura kapitałowa okazała się niższa od emerytury obliczonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej

Dnia 8 maja 2018 roku w ubezpieczona złożyła wniosek o w dostarczenie dokumentów, które stanowiły podstawę do obliczenia emerytury oraz podanie przyjętych okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy wskazał , że przy ustalaniu prawa do emerytury zostały uwzględnione: okres zatrudnienia od 1 sierpnia 1968 roku do 30 września 1980 roku, od 5 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1984 roku, od 2 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku oraz okres zatrudnienia od 1 stycznia 2005 roku do 14 stycznia 2006 roku, a nadto okresy prowadzenia działalności gospodarczej (współpracy za które zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne - od 1 listopada 1987 roku do 31 grudnia 1994 roku , od 7 października 1996 roku do 30 czerwca 1997 roku , od 1 sierpnia 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku, od 1 stycznia 1999 roku do 2 lipca 2001 roku, od 25 listopada 2003 roku do 29 lutego 2004 roku i od 1 marca 2004 roku do 31 grudnia 2004 roku (karta 55 tom drugi akt emerytalnych).

W sierpniu 2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego. Organ rentowy w dniu 29 sierpnia 2018 roku wydał decyzje o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, gdzie do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia i tak ustalonym wwpw wyniósł 68,33 % . Nadal przyjęto 20 lat 11 miesięcy okresów składkowych oraz 4 lata 4 miesiące okresów nieskładkowych. Tak ustalona emerytura od dnia 1 marca 2018 roku wyniosła 1384 zł 63 gr.

W niniejszej sprawie spór dotyczył wyłącznie sposobu ustalenia kapitału początkowego w zakresie przyjętej podstawy wymiaru składek za okresy od stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1984 roku oraz od 2 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1985 roku, a nadto okresów ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej , a zwłaszcza roku 1987.

Ubezpieczona oraz świadek P. S. zeznali, że odwołująca była osobą współpracującą, za którą opłacane były składki na ubezpieczenie społeczne od 1 stycznia 1987 roku, a nie , jak to przyjął organ rentowy od dnia pierwszego listopad 1987 roku.

Z takim stanowiskiem ubezpieczonej oraz odwołującej Sąd się nie zgodził .

Należało przyjąć, że T. S. na pewno co najmniej do maja 1987 roku nie była osobą współpracującą i słusznie organ rentowy przyjął iż składki były opłacane od listopada 1987 roku.(co potwierdza wpis w książeczce z 1988 roku).

Nie znajduje również uzasadnienia twierdzenie ubezpieczonej , że składki na ubezpieczenie społeczne osoby współpracującej do ustalenia kapitału początkowego zostały zaniżone . Organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 20 lutego 2019 roku przedstawił sposób obliczenia podstawy wymiaru składek w latach 1988 do 1990 . Wyliczenie to jest zgodne z dokumentami przedłożonymi przez ubezpieczoną (k. 64 a.s. i kserokopie wpłat składek)

Za rok 1985 organ rentowy przyjął wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 9500 złotych, a nie, jak pierwotnie wskazał wynagrodzenie w najniższej wysokości. Takie wynagrodzenie wynika ze świadectwa pracy. Zdaniem Sądu ustalone wynagrodzenie z tego okresu przyjęte do ustalenia wwpw nie powinno budzić wątpliwości.

Na żądanie Sądu Gminna Spółdzielnia (...) w Z. nadesłał kserokopię świadectwa pracy obejmującego okres od 5 stycznia 1984 roku do 31 grudnia 1984 roku. W świadectwie tym brak jest adnotacji o wysokości wynagrodzenia. Wskazano w nim jedynie, że ubezpieczona otrzymywała zryczałtowane wynagrodzenie, a wykonywała pracę pracownika fizycznego zakładu usługowego. Z zeznań ubezpieczonej i świadka wynika, że była pracownikiem biurowym zarówno w roku 1984, jak i w 1985. T. S. nie pamięta jakie otrzymywała wynagrodzenie w spornych okresach. Należy zwrócić uwagę, że na świadectwie pracy z 15 grudnia 1984 roku (nota bene potwierdzającego zatrudnienie do dnia 31 grudnia 1984 roku) brak jest adnotacji o wysokości wynagrodzenia, która to adnotacja znajduje się na okazanym sądowi świadectwie pracy. Zdaniem Sądu wpis o wysokości wynagrodzenia nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem ubezpieczona nie potrafiła wskazać kiedy i kto dokonał takiej adnotacji, której nie ma na oryginale świadectwa pracy znajdującego się w archiwum.

Tym samym, zdaniem Sądu ubezpieczona nie wykazała w jakiej wysokości otrzymywała wynagrodzenie w roku 1984, a co za tym idzie organ rentowy nie mógł przyjąć wynagrodzenia w innej wysokości, niż wskazane w dyspozycji art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie akt emerytalnych ubezpieczonej, kserokopii książeczek wpłat oraz deklaracji o podstawie wymiaru składek, przesłuchanie w charakterze świadka P. S. (k. 63- 67 a s.) oraz przesłuchania ubezpieczonej (k. 83- 84 a.s.).

Sąd uznał, że zeznania ubezpieczonej nie wniosły niczego istotnego do sprawy. Odwołująca nie potrafiła uzasadnić swojego stanowiska, twierdziła jedynie że emerytura jest za niska za 40 lat pracy. Nie pamiętała żadnych istotnych okoliczności związanych z podstawą wymiaru z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez męża oraz dotyczących wysokości wynagrodzenia osiąganego w latach 1984-1985. Nie pamiętała, dlaczego we wniosku o emeryturę z czerwca 2005 roku wskazała, że jako osoba współpracująca została zgłoszona w dniu 4 listopada 1987 roku, a nie od stycznia 1987 roku.

Zeznaniom P. S. Sąd dał wiarę w tej części, że zgłosił do ubezpieczenia żonę jako osobę współpracującą w roku 1987, ale nie jak twierdził od stycznia, lecz od listopada tego roku. T. S. (...) roku urodziła dziecko i z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć że podjęła współpracę w prowadzonej przez męża działalności po ukończeniu przez dziecko dwóch lat.

Dokumenty przedłożone przez strony potwierdzają prawidłowość wyliczenia podstawy wymiaru składek z lat 1984, 1985 oraz od 1987 do 1998. Te dowody stanowiły podstawę obliczenia kapitału początkowego i zdaniem Sądu ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest prawidłowy. Decyzja pierwotnie ustalająca wysokość kapitału początkowego dotknięta była błędem, ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony w dziesięciu kolejnych latach kalendarzowych, ale wykraczających poza okres dwudziestu lat poprzedzających rok 1999.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Wysokość kapitału początkowego ustala się na zasadach opisanych w art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczona ma zaliczone do ustalenia wartości kapitału początkowego wszystkie okresy pracy na podstawie umowy o pracę. Ostatnie zatrudnienie ustało w dniu 31 grudnia 1985 roku. Należy tutaj zwrócić uwagę, że ubezpieczona w dniu ustania stosunku pracy korzystała z urlopu macierzyńskiego, a organ rentowy przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego pominął okres pobierania zasiłku macierzyńskiego w roku 1986. Ta sprawa nie była jednak przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu, ponieważ ubezpieczona reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, nie kwestionowała tego okresu.

Okres od 1 stycznia 1986 roku do 31 października 1987 roku został zaliczony jako okres sprawowania opieki nad dzieckiem przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Sąd w niniejszym postępowaniu nie badał, czy pobieranie zasiłku macierzyńskiego w roku 1986 wpłynie na wysokość kapitału początkowego, bowiem wyszedłby ponad żądanie.

Spór dotyczył podstawy wymiaru składek z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. W latach 80-tych XX wieku obowiązywała ustawa z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. poz. 250, z późn. zm), która w art. 2 ust. 1 pkt 2 stanowiła, że ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność określoną w art. 1, które są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego. Tym samym T. S. nie mogła być objęta ubezpieczeniem jako osoba współpracująca do dnia 31 grudnia 1985 roku. Nie mogły więc być za nią opłacane składki od 1983 roku, a nawet, gdyby były opłacane, to jako nienależne nie mogłyby być uwzględnione.

Biorąc pod uwagę deklaracje składkowe z roku 1987 przyjąć należało, że P. S. zgłosił żonę do ubezpieczenia jako osobę współpracującą na pewno po miesiącu maju 1987 roku i nastąpiło to w listopadzie.

Po pierwsze - ubezpieczona składając wniosek o emeryturę w roku 2005 wskazała, że podlegała ubezpieczeniu od 4 listopada 1987 roku (organ rentowy zaliczył okres od 1 listopada 1987).

Po drugie - z załączonych kserokopii dokumentów wynika, że w dniu 5 maja 1987 roku P. S. otrzymał z Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. pismo, z którego wynika że od 1 marca 1987 roku jego podstawa wymiaru składek zostaje podwyższona do kwoty 35 000 złotych. W rubryce płatników i osób współpracujących figuruje wyłącznie S. P.. Dopiero w dokumencie z dnia 21 grudnia 1987 roku ujawniono, że od dnia 1 stycznia 1988 roku zostaje podwyższona składka dla T. S. jako osoby współpracującej.

Po trzecie - na stronie drugiej książeczki wpłat z roku 1988 widnieje wpis, że T. S. podlega ubezpieczeniu od 1. 11.1987. W kolejnych latach, zdaniem Sądu błędnie, wskazywano datę objęcia ubezpieczeniem T. S. jako 1 .1. 1987, zamiast 1,11 1987.

Po czwarte- zachowana dokumentacja w (...) Oddział C. wskazuje, że składki za ubezpieczoną były opłacane od listopada 1987. Zdaniem Sądu dokumentacja odzwierciedla faktyczny okres ubezpieczenia.

Przyjąć należało, że T. S. nie podlegała i nie opłacała składek na ubezpieczenie społeczne w okresie od stycznia do października 1987 roku.

Wysokość wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w roku 1985 została ustalona prawidłowo(9500 złotych miesięcznie). Z uwagi na brak jakichkolwiek dokumentów zarobkowych i niewiarygodną adnotację na świadectwie pracy okazanym na rozprawie dotyczącą wysokości wynagrodzenia (której brak na świadectwie pracy znajdującym się w archiwum,) przyjąć należało minimalne wynagrodzenie za rok 1984 r.

Skoro żądanie ubezpieczonej w części dotyczącej ustalenia wartości kapitału początkowego - w zakresie wskazanym w odwołaniu- uznać należało za bezzasadne, to jako nieuzasadnione uznać należało również odwołanie w części dotyczącej ustalenia wysokości emerytury.

Wyrok wydano na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

(-) SSO Teresa Kalinka